

Nr 244.

Av herr **Pettersson, David, m. fl.**, om rätt för Kungl. Maj:t att förordna om införselmonopol å kasein.

I två, med anledning av Kungl. Maj:ts proposition vid 1933 års riksdag nr 40 med förslag till förordning med bestämmelser om införselmonopol å mjölk och mejeriprodukter, väckta likalydande motioner hemställdes,

»att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 40 angående rätt för Kungl. Maj:t att införa införselmonopol för mjölk och grädde, smör och ost ville besluta att i förordningen härom införa ett tillägg, åsyftande att även kasein måtte hänföras till de varuslag, beträffande vilka Kungl. Maj:t skall på angivet sätt äga att bestämma om införselmonopol».

Bevillningsutskottet, till vilket såväl propositionen som motionerna hänvisades, avstyrkte motionerna under följande motivering:

»Då utskottet med ledning av dessa uppgifter haft att taga ställning till det av motionärerna framställda förslaget, att kasein skulle inrymmas bland de produkter, varå Kungl. Maj:t skulle äga förordna om införselmonopol, har utskottet fäst särskilt avseende vid, å ena sidan, att motionärerna åsyftat att bereda den inhemska tillverkningen av kasein en mera gynnad ställning än hittills, å andra sidan att det av kasein beredda och inom landet tillverkade kaseinlimmet kommit till betydande användning inom olika industrigrenar, särskilt plywoodindustrin, vilken till väsentlig grad är en under svåra konkurrensförhållanden arbetande exportindustri. Av hänsyn till sistnämnda omständighet och då frågan icke torde kunna helt överblickas utan en närmare utredning, ej minst beträffande spörsmålet, huruvida vid kaseinlimtillverkningen inhemsk vara kan på grund av sina kvalitativa egenskaper ersätta utländsk, har utskottet icke ansett sig kunna biträda motionärernas förslag.»

Under åren 1933—1934 hava möjligheterna för den svenska mejerihandringen att å främmande marknader finna avsättning för sina alster i hög grad försämrats. Möjligheterna att genom export av ost och fläsk vinna avsättning för skummjölk hava sålunda starkt beskurits. Någon mera avsevärd ökning av konsumtionen av ost och fläsk inom landet torde icke heller vara att förvänta.

Kaseinberedning är en av de möjligheter, som stå till buds i fråga om ökad användning av skummjölk. På grund av en för tillverkarna ogynnsam prisutveckling har emellertid framställningen av kasein i Sverige hittills varit av ringa omfattning. Enligt statistiken utgjorde totaltillverkningen under åren 1931 och 1932 endast 18.4 resp. 23.4 ton.

Importen av kasein till Sverige har under åren 1931—1933 utgjort:

	1931	1932	1933
Argentina	518.0 ton	507.0 ton	664.7 ton
Tyskland	168.0 »	119.0 »	105.0 »
Övriga	13.9 »	21.1 »	32.0 »
Total	699.9 ton	647.1 ton	801.7 ton

Importen av kasein år 1933 utgjorde cirka 800.0 ton, vilket motsvarar cirka 25 milj. kg. skummjölk. Genom tillverkning av kasein i större skala skulle sålunda betydande kvantiteter skummjölk kunna tillvaratagas.

Såsom framgår av ovanstående tager Sverige huvudparten av det importerade kaseinet från Argentina. Vår handelsbalans med detta land framgår av följande:

Argentinas export till Sverige	1931	Kronor	41,464,921:—
» import från »	»	»	9,762,640:—
» export till »	1932	»	38,218,690:—
» import från »	»	»	11,946,328:—
» export till »	1933	»	33,151,000:—
» import från »	»	»	14,100,000:—
» export till »	$\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{9}$ 1934	»	21,716,000:—
» import från »	»	»	8,883,000:—

Det kasein som importeras till Sverige användes huvudsakligast av pappersfabrikerna för tillverkning av »coated paper» och av kallimsfabriker samt en del mindre plywoodfabriker. Ungefär 80 % av den svenska plywooden tillverkas av de tre största fabrikerna, Ljusne-Woxna A. B., Industri A. B. Furu-plywood och Hernösands Fanérfabrik, som alla använda ett amerikanskt plywoodlim, som numera tillverkas i Sverige, det så kallade Lauxeinlimmet. Av de kvarvarande mindre fabrikerna, Edsbyns Träförädlings A. B., Alviks Träförädlings A. B. och Vimmerby Fanérfabrik, använder Alviks Träförädlings A. B. Lauxein medan de andra tillblanda sitt eget kaseinlim. Ingen av dessa mindre fabriker har någon export av plywood.

Det kan hava sitt intresse att påpeka, att den omfattande plywoodindustri, som finnes på västkusten av U. S. A., uteslutande använder Lauxeinlim.

Av ovanstående framgår alltså, att ett hänförande även av kasein till de varuslag, beträffande vilka Kungl. Maj:t äger att bestämma om införselmonopol, icke skulle menligt påverka någon svensk exportartikel.

Bevillningsutskottet ifrågasatte även, huruvida inhemsk vara kunde på grund av sina kvalitativa egenskaper ersätta utländsk. Det till Sverige importerade kaseinet utgöres nära nog uteslutande av s. k. syrekasein. Denna kaseinsort tarvar icke samma omsorg vid fabrikationen, och för densamma erfordras icke samma förstklassiga vara som för tillverkning av s. k. löpekasein. Den svenska mejerihanteringen har emellertid hittills huvudsakligen

tillverkat löpekasein. Detta kasein har använts till framställning av galalit, näringspreparat etc., varför utomordentligt höga fordringar ställts på kvaliteten. Då det sålunda icke förefinnes några farhågor för att inom landet icke skulle kunna framställas kasein av sådan kvalitet, som fullt skulle kunna jämföras med importerad utländsk vara, synas bevillningsutskottets betänkligheter beträffande kvaliteten ej vara av den art, att de böra stå hindrande i vägen för den åtgärd, som motionen åsyftar.

Vi hemställa därför,

att riksdagen ville besluta att i förordningen angående bestämmelser om införselmonopol å mjölk och mejeriprodukter bemyndiga Kungl. Maj:t att införa ett tillägg, åsyftande att även kasein måtte hänföras till de varuslag, beträffande vilka Kungl. Maj:t skall på angivet sätt äga att bestämma om införselmonopol.

Stockholm den 23 januari 1935.

D. Pettersson.

B. v. Stockenström.

Erik v. Heland.
